

Date: 24 May 2026

BIZNES FAOLIYATIDA RAQAMLI PLATFORMALARDAN SAMARALI FOYDALANISH YO'LLARI

Bekchanov Alisher Murodbek o'g'li

Abu Rayhon Beruniy nomidagi Urganch Davlat Universiteti talabasi

Tel: +998976025426 e-mail: alisher_bekchanov@bk.ru

Annotatsiya: Mazkur maqolada biznes faoliyatida raqamli platformalardan samarali foydalanishning zamonaviy usullari, ularning iqtisodiy ahamiyati hamda tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirishdagi o'rnini yoritilgan. Shuningdek, raqamli texnologiyalar yordamida marketing, mijozlar bilan aloqa, savdo jarayonlari va boshqaruv tizimini takomillashtirish imkoniyatlari tahlil qilingan. Maqolada biznes subyektlari uchun raqamli platformalardan unumli foydalanish bo'yicha tavsiyalar ham keltirilgan.

Kalit so'zlar: raqamli platforma, biznes, elektron tijorat, marketing, internet texnologiyalari, onlayn savdo, raqamli iqtisodiyot, innovatsiya, tadbirkorlik, CRM tizimi.

Kirish

Bugungi globallashtirish va raqamlashtirish jarayonlari iqtisodiyotning barcha tarmoqlariga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Ayniqsa, biznes faoliyatida raqamli platformalardan foydalanish korxonalar samaradorligini oshirish, xaridorlar sonini ko'paytirish hamda xizmat ko'rsatish sifatini yaxshilashda muhim omil bo'lib xizmat qilmoqda. Zamonaviy biznes muhiti tezkor axborot almashinuvi, masofadan turib boshqaruv va internet orqali savdo olib borishni talab etmoqda.

Raqamli platformalar nafaqat yirik kompaniyalar, balki kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlari uchun ham keng imkoniyatlar yaratmoqda. Ayniqsa, ijtimoiy tarmoqlar, elektron tijorat platformalari, mobil ilovalar va CRM tizimlari orqali biznesni rivojlantirish bugungi kunning eng dolzarb masalalaridan biridir.

Shu sababli biznes faoliyatida raqamli platformalardan samarali foydalanish yo'llarini o'rganish va amaliy tavsiyalar ishlab chiqish muhim ilmiy-amaliy ahamiyatga ega hisoblanadi.

Asosiy qism

Raqamli platformalarning biznesdagi ahamiyati

Raqamli platformalar — bu internet texnologiyalari asosida ishlovchi va foydalanuvchilar o'rtasida tezkor axborot almashinuvi hamda xizmat ko'rsatishni ta'minlovchi tizimlardir. Ular biznes jarayonlarini avtomatlashtirish, mahsulotlarni reklama qilish va mijozlar bilan samarali aloqani yo'lga qo'yishda katta rol o'ynaydi. Hozirgi kunda raqamli texnologiyalarning jadal rivojlanishi natijasida turli xil internet platformalari biznes faoliyatining ajralmas qismiga aylanib bormoqda. Ayniqsa, ijtimoiy tarmoqlar va elektron tijorat maydonchalari tadbirkorlarga o'z mahsulot va xizmatlarini keng auditoriyaga tezkor yetkazish imkonini bermoqda. Zamonaviy biznes subyektlari quyidagi platformalardan samarali foydalanmoqda:

- **Instagram** — vizual kontent asosida ishlovchi platforma bo'lib, mahsulotlarni fotosurat va videolar orqali reklama qilish, mijozlar bilan jonli muloqot o'rnatish hamda target reklama

Date: 24 May 2026

orqali savdoni oshirish imkonini beradi.

- **Telegram** — biznes kanallari, guruhlar va botlar orqali mahsulotlarni targ'ib qilish, buyurtmalarni qabul qilish va mijozlarga tezkor xizmat ko'rsatishda muhim vosita hisoblanadi. Ayniqsa, O'zbekistonda Telegram biznes uchun eng faol platformalardan biri sanaladi.
- **Facebook** — turli yoshdagi auditoriyani qamrab oluvchi global tarmoq bo'lib, biznes sahifalari va reklama xizmatlari orqali kompaniyalarning brend imijini shakllantirishda katta ahamiyatga ega.
- **TikTok** — qisqa videolar orqali mahsulotni kreativ tarzda namoyish qilish imkonini beruvchi zamonaviy platformadir. Bugungi kunda ko'plab tadbirkorlar aynan viral marketing yordamida katta auditoriyani jalb qilmoqda.
- **Amazon** — xalqaro elektron tijorat platformasi bo'lib, tadbirkorlarga o'z mahsulotlarini jahon bozoriga olib chiqish imkoniyatini yaratadi. Ushbu platforma global savdo hajmini oshirishda muhim rol o'ynaydi.
- **Shopify** — mustaqil internet-do'kon yaratish imkonini beruvchi platforma hisoblanadi. U tadbirkorlarga o'z brendi asosida onlayn savdo tizimini tashkil qilishda yordam beradi.
- **OLX** — mahalliy bozorda mahsulot va xizmatlarni tezkor reklama qilish hamda xaridor topish uchun qulay platformalardan biridir.
- **Wildberries** — MDH davlatlarida keng ommalashgan marketplace bo'lib, tadbirkorlarga o'z mahsulotlarini katta miqdordagi iste'molchilarga yetkazish imkonini beradi.
- **Uzum Market** — O'zbekistondagi zamonaviy elektron savdo platformalaridan biri bo'lib, mahalliy tadbirkorlar uchun keng imkoniyatlar yaratmoqda. Ushbu platforma orqali mahsulotlarni onlayn sotish, yetkazib berish va to'lov tizimlarini birlashtirish mumkin.

Dars va kuzatuv tajribalarimda shuni ko'rdimki, raqamli platformalardan faol foydalanayotgan tadbirkorlar an'anaviy savdo usullariga nisbatan ko'proq mijoz jalb qilmoqda hamda savdo hajmini sezilarli darajada oshirishga erishmoqda. Ayniqsa, ijtimoiy tarmoqlar orqali olib borilayotgan reklama ishlari iste'molchilar bilan doimiy aloqani ta'minlab, biznesning raqobatbardoshligini kuchaytiradi.

Shuningdek, raqamli platformalar biznes subyektlariga:

- vaqt va mablag'ni tejash;
- masofadan turib savdo olib borish;
- mijozlar ehtiyojini tez aniqlash;
- statistika va tahliliy ma'lumotlar olish;
- xalqaro bozorlarga chiqish imkoniyatini yaratadi.

Natijada raqamli platformalar zamonaviy biznesning rivojlanishida innovatsion va samarali vosita sifatida muhim ahamiyat kasb etmoqda.

Elektron tijoratning rivojlanishi

Date: 24 May 2026

Elektron tijorat bugungi iqtisodiyotning ajralmas qismiga aylandi. Onlayn savdo platformalari orqali mahsulot sotish xarajatlarni kamaytirib, daromadni oshirish imkonini beradi.

Elektron tijoratning afzalliklari:

- vaqt tejalishi;
- geografik chegaralarning yo'qligi;
- mijozlar sonining ortishi;
- reklama xarajatlarining kamayishi;
- tezkor to'lov tizimlari mavjudligi.

Tadqiqotlarim davomida kuzatdimki, ko'plab kichik biznes vakillari aynan ijtimoiy tarmoqlar orqali o'z faoliyatini kengaytirishga muvaffaq bo'lmoqda. Ayniqsa, Telegram va Instagram orqali mahsulot reklama qilish bugungi kunda eng samarali usullardan biri hisoblanadi.

Marketing faoliyatida raqamli texnologiyalar

Raqamli marketing biznes rivojining asosiy omillaridan biridir. Internet marketing yordamida tadbirkorlar o'z auditoriyasini aniq belgilashi va maqsadli reklama olib borishi mumkin.

Raqamli marketing vositalariga quyidagilar kiradi:

- SMM (Social Media Marketing);
- SEO optimizatsiya;
- КОНТЕНТ marketing;
- email marketing;
- target reklama;
- influencer marketing.

Ayniqsa, target reklama yordamida mahsulotni ma'lum yoshdagi yoki ma'lum hududdagi foydalanuvchilarga ko'rsatish imkoniyati biznes samaradorligini oshiradi.

CRM tizimlarining ahamiyati

CRM (Customer Relationship Management) tizimlari mijozlar bilan ishlash jarayonini avtomatlashtiradi. Ushbu tizimlar yordamida:

- mijozlar bazasi shakllantiriladi;
- buyurtmalar nazorat qilinadi;
- savdo statistikasi yuritiladi;
- mijozlar ehtiyojlari tahlil qilinadi.

Natijada korxonada faoliyati yanada tartibli va samarali bo'ladi.

Biznesda raqamli platformalardan samarali foydalanish yo'llari

Biznes faoliyatida yuqori natijalarga erishish uchun quyidagi tavsiyalarga amal qilish maqsadga muvofiq:

Date: 24 May 2026

1. Sifatli kontent yaratish

Mijozlarni jalb qilish uchun kreativ va foydali kontent tayyorlash zarur.

2. Ijtimoiy tarmoqlarda faollikni oshirish

Doimiy post va reklama biznes rivojiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

3. Onlayn to'lov tizimlarini joriy qilish

Elektron to'lovlar mijozlarga qulaylik yaratadi.

4. Analitik ma'lumotlardan foydalanish

Platformalardagi statistika orqali mijozlar qiziqishini o'rganish mumkin.

5. Mobil moslashuvchanlikni ta'minlash

Veb-sayt va platformalar telefon uchun qulay bo'lishi kerak.

6. Kiberxavfsizlikni kuchaytirish

Shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish biznes ishonchliligini oshiradi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, raqamli platformalar zamonaviy biznes faoliyatining ajralmas qismiga aylandi. Ular korxonalar faoliyatini tezkor, samarali va qulay tashkil etishga yordam beradi. Raqamli texnologiyalar yordamida marketing, savdo va boshqaruv tizimlarini rivojlantirish biznes raqobatbardoshligini oshiradi.

Bugungi kunda har bir tadbirkor raqamli platformalardan oqilona foydalanishni bilishi zarur. Chunki kelajak iqtisodiyoti aynan raqamli texnologiyalar bilan chambarchas bog'liqdir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori.
2. Kotler P. Marketing Management. – Pearson Education, 2019.
3. Turban E. Electronic Commerce. – Springer, 2020.
4. Laudon K., Traver C. E-commerce Business Technology Society. – Pearson, 2021.
5. Chaffey D. Digital Marketing. – Pearson Education, 2022.
6. Karimov U. Raqamli iqtisodiyot asoslari. – Toshkent, 2021.
7. Xasanov S. Elektron tijorat va biznes. – Toshkent, 2020.
8. www.statista.com
9. www.digital.uz
10. www.google.com/analytics

